

## **ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор з наукової  
роботи Західноукраїнського  
національного університету  
Микола ДИВАК



## **ВИСНОВОК**

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення  
результатів дисертації Ігоря Рівіліса на тему  
«Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна  
відповідальність»,  
поданої на здобуття ступеня доктора філософії  
в галузі знань 07 – Управління та адміністрування  
за спеціальністю 073 – Менеджмент**

Витяг

із протоколу засідання фахового семінару  
кафедри міжнародних економічних відносин  
від 18 червня 2024 р., протокол № 1

**ПРИСУТНІ:** Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Зварич Р. Є. (науковий керівник); д. е. н., професор, професор кафедри економіки та економічної теорії Длугопольський О. В.; д. е. н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Сохацька О. М.; завідувач кафедри міжнародної економіки, д. е. н., професор Зварич І. Я.; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор Монастирський Г. Л.; професор кафедри міжнародної економіки, д. е. н., професор Івашук І. О.; професор кафедри міжнародної економіки, д. е. н., професор Ліщинський І. О.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н. Живко М. А.; доцент кафедри економіки та економічної теорії, к. е. н., доцент Вірковська А. А.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Баглей Р. Р.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Бучинська Т. В.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин,

к. філ. н., доцент Батрин Н. В.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Болквадзе Н. І.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доцент Братко О. С.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. філ. н., доцент Вергун Л. І.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Войтенко О. М.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Гомотюк В. О.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Дем'янюк О. Б.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Длугопольська Т. І.; PhD, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Луців Р. С.; викладач кафедри міжнародних економічних відносин Мазур Н. С.; аспірант Ігор Рівіліс (онлайн присутність).

Із присутніх 7 докторів економічних наук, 5 – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Голова фахового семінару – доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.

**Науковий керівник:** завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Зварич Роман Євгенович.

**Рецензенти:** професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету, д. е. н., професор Монастирський Г. Л.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету, к. е. н. Живко М. А.

*Фаховий семінар проводився англійською мовою.*

## **ПОРЯДОК ДЕННИЙ:**

Обговорення дисертаційної роботи здобувача Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент щодо її рекомендації для захисту.

## **СЛУХАЛИ:**

Доповідь здобувача кафедри міжнародних економічних відносин Ігоря Рівіліса про результати проведеного дослідження. Дисертант обґрунтував актуальність теми дисертаційної роботи, зазначив її мету та завдання, ознайомив присутніх із структурою та основними положеннями, розкрив наукову новизну, теоретичну та практичну цінність отриманих результатів.

Доповідачу за змістом дисертації було задано 7 запитань, на які отримано вичерпні відповіді, зокрема:

1. Які поточні ініціативи корпоративної соціальної відповідальності покращують залучення та утримання корпоративних талантів? (професор

кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор Монастирський Г. Л.).

2. Як запропонована Вами нова концепція використання стратегій корпоративної соціальної відповідальності у сфері управління відходами може забезпечити кращі результати для довкілля? (професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор Монастирський Г. Л.).
3. Які технології можна використовувати для покращення практики поводження з відходами сьогодні? (професор кафедри економіки та економічної теорії, д. е. н., професор Длугопольський О. В.).
4. Які концепції Вашої проблематики не були актуальними ще кілька років тому, але зараз набирають популярності? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н. Живко М. А.).
5. Ви можете порівняти управління відходами, наприклад, у Нью-Йорку з управління відходами у інших містах США? (доцент кафедри економіки та економічної теорії, к. е. н., доцент Вірковська А. А.).
6. Які відмінності Ви можете назвати між корпоративною соціальною відповідальністю США та корпоративною соціальною відповідальністю у європейських країнах? (професор кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Сохацька О. М.).
7. Хто, на Вашу думку, в кінцевому підсумку несе відповідальність за прийняття та впровадження сталого управління відходами? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.).

Рецензент, д. е. н., професор Монастирський Г. Л. зазначив, що сьогодні людство накопичує відходи та забруднює довкілля, а це стає серйозною глобальною проблемою. Для вирішення проблеми відходів необхідно шукати глобальну відповідь, використати принципи соціальної відповідальності бізнесу. Це і підтверджує актуальність теми дисертаційної роботи Ігоря Рівіліса.

До того ж, рецензент зауважив, що дисертація має логічну структуру. Здобувач використав сучасні методи наукових досліджень. Дисертація виконана в рамках міжнародних та національних проєктів. Мета та завдання дисертаційної роботи є досягнутими. Наукова новизна та практична цінність дисертації не викликають сумнівів.

Водночас професор Монастирський Г. Л. виокремив ряд зауважень, які мають дискусійний характер. Зокрема, робота має два об'єкта дослідження. З однієї сторони – процес управління відходами, з іншої сторони – корпоративна соціальна відповідальність. Ця проблема закладена в формулюванні теми, яка складається з двох частин. На думку рецензента, доцільно було б уточнити об'єкт дослідження на: «глобальне управління відходами на принципах корпоративної соціальної відповідальності». Також необхідно належним чином обґрунтувати наукову

новизну дисертації та чітко написати, що саме дослідник удосконалив в концепції екологічного менеджменту.

До того ж, рецензент зазначив, що Україна сьогодні є однією з найбільш забруднених країн світу, адже війна спричинила в нашій країні екологічну катастрофу. Тому можна було б надати в роботі пропозиції, як її подолати. До того ж, автор в параграфі 2.2 зауважив, що в Україні національна модель корпоративної соціальної відповідальності ще не сформована. З цього приводу необхідно було б показати в дисертації якою вона має бути саме в Україні. Також доцільно було б розглянути питання управління відходами з врахуванням європейського «зеленого курсу».

Крім того, професор Монастирський зауважив, що варто було б більше використати наукових праць українських дослідників в питаннях екологічного менеджменту, циркулярної економіки та соціальної відповідальності бізнесу.

Однак, вказані зауваження не применшують теоретичної та практичної цінності дисертації.

Враховуючи зазначене, можна рекомендувати Вченій раді Західноукраїнського національного університету розглянути питання про захист дисертації Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» за спеціальністю 073 «Менеджмент», відповідно до чинних нормативно-правових актів України.

Рецензент, к. е. н., доцент Живко М. А. зазначив, що тема та зміст дисертації Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» відповідають паспорту спеціальності 073 – Менеджмент. До того ж, тема дослідження є актуальною, оскільки, по-перше, вона стосується критичної глобальної проблеми, яка викликає все більше занепокоєння як з екологічної, так і з соціальної точки зору. Дослідження цієї сфери може привести до нових ідей та рішень щодо покращення практик поводження з відходами в глобальному масштабі, тим самим сприяючи екологічній сталості. По-друге, ця тема відповідає тенденції підвищення соціальної відповідальності бізнесу. Вивчення цього аспекту може дати уявлення про те, як компанії можуть ефективніше інтегрувати управління відходами у свої стратегії корпоративної соціальної відповідальності, що може мати значні наслідки для формування політики та бізнес-практик.

Незважаючи на позитивну оцінку дисертації, доцент Максим Живко зазначив, що доцільно було б в параграфі 1.1 включити більше конкретних прикладів обґрунтування теоретичних підходів і того, як вони розвивалися або застосовувалися в реальних умовах. У параграфі 1.2 чітко сформульовано ключові принципи різних теорій КСВ, що забезпечує міцну основу дослідження. Однак, можливо, було б корисно заглибитися в те, як ці теорії застосовуються конкретно до управління відходами. У параграфі 1.3 варто було б провести більш детальний аналіз реалізації принципів екологічного менеджменту на практиці в системах

поводження з відходами. У розділ 2 доцільно було б додати більше конкретних прикладів зміни компаніями своїх стратегій КСВ у випадку нестабільності. А у розділ 3 необхідно додати більше прикладів компаній, які успішно інтегрували управління відходами на засадах принципів КСВ.

В цілому, доцент Живко М. А. наголосив, що незважаючи на наявність дискусійних моментів, дисертаційна робота Ривіліса Ігоря на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну та може бути рекомендована для розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Науковий керівник, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Зварич Р. Є. зазначив, що в дисертаційній роботі представлено нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних концепцій управління відходами та формування соціальної корпоративної відповідальності в контексті розробки прикладної моделі реалізації екологічних стратегічних пріоритетів бізнесу.

Відповідальна поведінка громадян, бізнесу та держави є найважливішим аспектом збереження здорових суспільних відносин і забезпечення стабільного розвитку країни. У період кризи соціально-економічні процеси можуть стати непередбачуваними, що призводить до підвищення соціальних ризиків. Важливо підтримувати баланс соціальних процесів, узгоджуючи інтереси бізнесу з інтересами суспільства, коригуючи соціальну динаміку та визначаючи пріоритети дій для запобігання накопиченню соціальних проблем. Питання соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, зокрема у створенні сприятливого бізнес-середовища, в таких умовах набуває ще більшої актуальності. Тому дослідження ролі соціальної відповідальності бізнесу як інструменту міжнародного корпоративного менеджменту в умовах кризи сьогодні є дуже актуальним.

Професор Зварич Р. Є. наголосив, що результати роботи мають практичне значення, яке полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження ключових напрямів удосконалення системи управління відходами та шляхів реалізації стратегії управління корпоративною соціальною відповідальністю можуть бути використані в практичній діяльності бізнес-одиниць та в подальших наукових розробках. Зварич Р. Є. зауважив, що результати дослідження були отримані на основі використання сучасних методів дослідження та опрацювання великої бази наукових джерел. У дисертаційній роботі представлено нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних концепцій управління відходами та формування соціальної корпоративної відповідальності в контексті розробки прикладної моделі реалізації екологічних стратегічних пріоритетів бізнесу.

Керівник зауважив, що в роботі вперше розроблено модель управління відходами в системі корпоративної соціальної відповідальності, яка визначає складові стратегії реалізації корпоративної соціальної відповідальності та

взаємонапрямки КСВ в умовах кризи. В дослідженні удосконалено концепцію екологічного менеджменту в системі управління відходами шляхом аналізу системи екологічного менеджменту, обґрунтування переваг його застосування та розробки інструментів його впровадження. В роботі набули подальшого розвитку властивості та характеристики теорій КСВ через такі виокремлені ключові компоненти, як їх життєздатність, переваги та проблеми застосування. Автором вдало проведений аналіз рівня викидів в умовах глобальної транснаціоналізації, що дозволило окреслити рівні циркулярності, розробити варіанти співпраці для збору відходів для муніципалітетів, та напрацювати концепцію переходу від лінійної концепції управління відходами до циклічної концепції управління ресурсами.

З огляду на вищесказане, дисертаційне дослідження Ігоря Рівіліса є актуальним. У дисертаційній роботі представлено нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає у розвитку теоретичних засад корпоративної соціальної відповідальності та розробці моделі управління відходами в системі корпоративної соціальної відповідальності, яка базується на способах реалізації екологічного менеджменту та напрямках корпоративної соціальної відповідальності.

Достовірність результатів дослідження та об'єктивність наукових положень Ігоря Рівіліса підтверджена: опрацюванням значного обсягу літератури; глибоким емпіричним аналізом і навичками з використання сучасного програмного забезпечення; апробацією результатів дисертаційної роботи на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

За своєю структурою і змістом дисертаційна робота Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» відповідає паспорту спеціальності 073 – Менеджмент. Виходячи з її актуальності, структури, змісту, враховуючи науковий і професійний рівні написання розділів, наукову новизну одержаних результатів, їх практичну значимість, дисертаційну роботу Ігоря Рівіліса слід вважати завершеним, самостійним науковим дослідженням.

Висновки і пропозиції достатньо обґрунтовані й аргументовані, а поставлені перед дисертантом завдання – виконані, що слугує підставою для рекомендації до розгляду дисертаційної роботи у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 073 – Менеджмент.

В обговоренні дисертаційної роботи взяли також участь: д. е. н., професор Длугопольський О. В., д. е. н., професор Ліщинський І. О., к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.

У своїх виступах члени фахового семінару зазначили, що дисертаційна робота здобувача Ігоря Рівіліса виконана на актуальну тему. Учасники обговорення відмітили теоретичну і практичну цінність результатів проведеного дослідження. Подана праця відзначається необхідним рівнем наукової новизни, при цьому всі положення, представлені автором, розроблені самостійно та є достатньою мірою

обґрунтованими, емпірично підтвердженими. Наукові досягнення здобувача апробовані на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також у наукових фахових виданнях, що включено до міжнародної наукометричної бази Scopus та WoS.

За результатами відкритого і всебічного обговорення кандидатської дисертації Ігоря Рівіліса ухвалено висновок такого змісту:

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

### **ПОСТАНОВИЛИ:**

Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації, та пропонувати Вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару.

## **ВИСНОВОК**

### **про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації**

#### ***Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету***

Актуальність теми дисертаційної роботи полягає в тому, що соціально відповідальна поведінка громадян, бізнесу та держави є визначальною характеристикою нормального функціонування суспільних відносин та передумовою сталого розвитку країни. Наразі спостерігається невирішеність питань раціонального природокористування та екологізації вітчизняного промислового виробництва, зниження матеріаломісткості вітчизняної продукції, стабілізації ресурсного забезпечення виробництва. Як наслідок, відбувається зменшення кількості вітчизняних підприємств, погіршення екологічного стану виробництва, що супроводжується значним рівнем забруднення довкілля, негативно впливає на погіршення здоров'я нації. На рівні бізнесу, криза у сфері охорони здоров'я дала можливість запровадити практику корпоративної соціальної відповідальності, що спонукало до адаптації бізнес-стратегій, сприяючи таким чином пом'якшенню соціальних та екологічних проблем.

В умовах кризи соціально-економічні процеси стають нестабільними, соціальні ризики зростають, посилюються та поглиблюються. Важливим є

забезпечення збалансованості соціальних процесів через узгодження інтересів суб'єктів господарювання та суспільства, збалансування суспільних пропорцій, досягнення визначених пріоритетів з метою недопущення накопичення соціальних диспропорцій. У цьому аспекті особливого значення набуває питання соціальної відповідальності суб'єктів господарювання через формування сприятливого бізнес-середовища. Як наслідок, дослідження процесу корпоративної соціальної відповідальності як інструменту міжнародного корпоративного менеджменту в умовах кризи є актуальним на сьогоднішній день. Сучасний процес утилізації відходів пов'язаний зі зростанням операційних витрат, які включають витрати, пов'язані зі збором, транспортуванням та переробкою відходів. Основними факторами, що впливають на ці високі витрати, є ціни на паливо, витрати на оплату праці та витрати на технічне обслуговування. Отже, процес поводження з відходами відбувається в складних і нестабільних умовах, що проявляється в утилізації, переробці та захисті навколишнього середовища. Неефективне поводження з відходами, починаючи від неадекватних систем збору відходів і закінчуючи неефективними методами їх утилізації, призводить до забруднення повітря, води та ґрунту. Відкриті та антисанітарні сміттєзвалища сприяють забрудненню питної води, що призводить до інфекцій та поширення хвороб. Ця проблема особливо актуальна для країн, що розвиваються, та країн з низьким рівнем доходу. Накопичення та розсіювання відходів забруднює екосистеми, а небезпечні речовини з електронного сміття чи промислових відходів створюють ризики для здоров'я мешканців міст та довкілля.

Ця проблема актуалізує питання глобального управління відходами та корпоративної соціальної відповідальності і вимагає розвитку інтегрованих систем поводження з твердими побутовими відходами.

З огляду на вищесказане, дисертаційна робота Ігоря Рівіліса є актуальною. У дисертаційній роботі представлено нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає у розвитку теоретичних засад управління відходами та корпоративної соціальної відповідальності і розробленні на цій основі моделі управління відходами, яка базується на способах реалізації екологічного менеджменту та напрямках корпоративної соціальної відповідальності.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Національна концепція екобезпеки суспільства та інклюзії циркулярної економіки в умовах пандемії» (номер державної реєстрації 0121U109485); фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (номер державної реєстрації 0124U000003); реалізації міжнародного проекту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: пост-воєнний та пост-пандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640); госпдоговорного наукового дослідження на тему «Трансформація бізнесу в умовах сталого розвитку глобальної економіки» (договір № МЕВ-33-2023 від 10.05.2023);



госпдоговірною науковою дослідження на тему «Формування екологічного бренду компанії на зовнішніх ринках» (Договір № МЕВ-37-2024 від 25.04.2024).

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол №8 від 28.04.2021 року).

### ***Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження***

**Метою** дисертаційної роботи є наукове обґрунтування теоретичних засад управління відходами та формування соціальної корпоративної відповідальності в контексті розробки прикладної моделі реалізації екологічних й стратегічних пріоритетів бізнесу.

Досягнення поставленої мети зумовило вирішення таких **завдань**:

- дослідити генезис теоретичних підходів до вивчення концепції поводження з відходами;
- визначити теоретичну ідентифікацію теорій корпоративної соціальної відповідальності;
- дослідити концепцію екологічного менеджменту в системі поводження з відходами;
- проаналізувати управління відходами в системі циркулярної трансформації;
- оцінити особливості корпоративної соціальної відповідальності в умовах нестабільності;
- проаналізувати рівень викидів в умовах глобальної транснаціоналізації;
- запропонувати ключові напрямки вдосконалення системи управління відходами;
- визначити шляхи реалізації стратегії управління корпоративною соціальною відповідальністю;
- розробити модель поводження з відходами в системі корпоративної соціальної відповідальності.

**Об'єктом дослідження** є процес управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність.

**Предметом дослідження** є сукупність теоретичних і прикладних аспектів, що визначають процес управління відходами на принципах корпоративної соціальної відповідальності.

#### **Методи дослідження.**

Щоб досягти мети дослідження та вирішити окреслені завдання у науковій роботі використано різноманітні загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема метод теоретичного узагальнення (для узагальнення генезису теоретичних підходів до дослідження концепції управління відходами – п. 1.1); історичний метод (для визначення теоретичної ідентифікації теорій корпоративної соціальної відповідальності – п. 1.2.); метод діалектичного пізнання (для дослідження

концепції екологічного менеджменту в системі управління відходами – п. 1.3.); методи аналогій та порівняльного аналізу (для аналізу поводження з відходами в системі циркулярної трансформації – п. 2.1.); методи індукції та дедукції (для формулювання гіпотез, їх перевірки, узагальнення результатів та обґрунтування висновків – п. п. 1.1, 2.1, 3.1); методи аналізу, синтезу та обробки даних (для оцінки особливостей корпоративної соціальної відповідальності в умовах нестабільності – п. 2.2); метод моніторингу (для аналізу рівня викидів в умовах глобальної транснаціоналізації – п. 2.3); метод візуалізації даних, основних положень та результатів дослідження (для наочного відображення основних положень та результатів дослідження).

### ***Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна***

Основним науковим результатом дисертаційної роботи є розвиток теоретичних засад управління відходами та корпоративної соціальної відповідальності і розробка на цій основі моделі управління відходами, яка базується на способах реалізації екологічного менеджменту та напрямках корпоративної соціальної відповідальності.

Наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження полягають у такому:

#### ***вперше:***

— розроблено модель управління відходами в системі корпоративної соціальної відповідальності, яка базується на способах реалізації екологічного менеджменту та напрямках корпоративної соціальної відповідальності; включає інструменти вдосконалення системи управління відходами; враховує підходи до процесу розвитку КСВ як стратегії управління; визначає складові стратегії реалізації корпоративної соціальної відповідальності та напрями КСВ в умовах кризи.

#### ***удосконалено:***

— концепцію екологічного менеджменту в системі управління відходами шляхом аналізу системи екологічного менеджменту; обґрунтування переваг впровадження екологічного менеджменту; розробку інструментів екологічного менеджменту;

— термінологію, зокрема, деталізовано сутнісні характеристики управління відходами та обґрунтовано поняття відходів; введено термін «ієрархія відходів» з обґрунтуванням варіантів, які ранжуються в порядку переваги для мінімізації відходів;

— оцінку особливостей корпоративної соціальної відповідальності в умовах нестабільності шляхом виокремлення етапів та підходів соціальної відповідальності бізнесу; окреслення проблем та загроз корпоративної соціальної відповідальності.

#### ***набули подальшого розвитку:***

— основні властивості та характеристики теорій КСВ, зумовлені ключовими компонентами, такими як сила теорії; переваги застосування теорії та виклики у застосуванні теорії;

— характеристики типів корпоративної соціальної відповідальності шляхом виокремлення зовнішнього та внутрішнього фокусу КСВ; теоретична ідентифікація теорій корпоративної соціальної відповідальності шляхом класифікації еволюції теорій КСВ за трьома основними етапами;

— аналіз управління відходами в системі циркулярної трансформації; аналіз рівня викидів в умовах глобальної транснаціоналізації, що дозволило окреслити рівні циркулярності, розробити варіанти співпраці муніципалітетів у сфері збору відходів та концепцію переходу від лінійного управління відходами до концепції циркулярного управління ресурсами.

### ***Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються***

Теоретико-методичною основою дослідження стали наукові праці провідних як вітчизняних так і зарубіжних учених-економістів, монографії, законодавчі акти розвинутих країн світу з питань поводження з відходами, статистичні дані та аналітичні матеріали Організації Об'єднаних Націй, Євростату, Агентства з оцінки навколишнього середовища (м. Гаага), Парламенту Нідерландів, Світового банку, Світової продовольчої програми ООН, Світової організації торгівлі (СОТ), Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Міжнародного валютного фонду, Всесвітнього економічного форуму, інших міжнародних організацій та аналітичних центрів, національні «зелені» стратегії, законодавчі акти розвинутих країн світу з питань поводження з відходами, Інтернет-публікації.

Щоб досягти мети дослідження та вирішити окреслені завдання у науковій роботі використано різноманітні загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема метод теоретичного узагальнення (для узагальнення генезису теоретичних підходів до дослідження концепції управління відходами); історичний метод (для визначення теоретичної ідентифікації теорій корпоративної соціальної відповідальності); метод діалектичного пізнання (для дослідження концепції екологічного менеджменту в системі управління відходами); методи аналогій та порівняльного аналізу (для аналізу поводження з відходами в системі циркулярної трансформації); методи індукції та дедукції (для формулювання гіпотез, їх перевірки, узагальнення результатів та обґрунтування висновків); методи аналізу, синтезу та обробки даних (для оцінки особливостей корпоративної соціальної відповідальності в умовах нестабільності); метод моніторингу (для аналізу рівня викидів в умовах глобальної транснаціоналізації); метод візуалізації даних, основних положень та результатів дослідження (для наочного відображення основних положень та результатів дослідження).

## ***Практичне значення роботи***

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження ключових напрямів удосконалення системи управління відходами та шляхів реалізації стратегії управління корпоративною соціальною відповідальністю можуть бути використані в практичній діяльності суб'єктів господарювання та в подальших наукових розробках.

## ***Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора***

Отримані основні результати дослідження були представлені в 11 наукових публікаціях, які включають самостійно опубліковані роботи та співавторство. З цих публікацій 3 статті були опубліковані в міжнародних наукометричних базах даних Scopus, 3 статті були опубліковані в українських наукових фахових виданнях, 1 – стаття в науковому іноземному періодичному виданні. Крім цього, 4 статті – у інших виданнях апробаційного характеру. Загальний обсяг опублікованих робіт, що належать особисто дисертантові, становить 3,2 д.а.

Основні положення та результати дисертації Ігоря Рівіліса відображено в таких публікаціях:

### **Статті у наукових міжнародних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз Scopus:**

1. Zvarych, R., Linhai, W., Masna, O., & Rivilis, I. International trade of PRC and its place in environmental sustainability. *Economic Annals-XXI*, 2023, 204 (7-8), 4-14. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V204-01> (0,9 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: автором здійснено аналіз основних аспектів екологічної сталості).

2. Zvarych, R., Rivilis, I., Domiter, M., Skulski, P., Oleksiiv, M., Janiga M. Information Support for Postwar Economy Recovery of Ukraine. *13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Wrocław, Poland, 2023, pp. 235-240, <https://doi.org/10.1109/ACIT58437.2023.10275360> (0,6 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: автором здійснено оцінку екологічної шкоди інфраструктурі України).

3. Bulatova, O., Zvarych, R., Zvarych, I., Marena, T., Rivilis, I., Zapisotska, Ch. Renewable Energy as Environmental Sustainability Factor under Global Trade Openness. *International Journal of Energy for a Clean Environment*. 2024. <https://doi.org/10.1615/InterJEnerCleanEnv.2024051410> (1,6 особисто автору – 0,3 д.а.: автором здійснено оцінку глобальної потужності відновлювальної енергетики).

## **Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України**

4. Зварич Р., Гомотюк В., Дейнека Ю., Рівіліс І. «Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент міжнародного корпоративного менеджменту в умовах кризи». *Вісник Економіки*, no. 2, July 2022, pp. 142-56, <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.02.142>. (0,9 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: автором виокремлено підходи до корпоративної соціальної відповідальності).

5. Зварич Р., Масна О., Рівіліс І. Методологічні засади формування концепції зеленої економіки. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 131-144. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.131> (0,9 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: автором обгрунтовано концепцію «зеленої економіки»).

6. Зварич Р., Рівіліс І. Управління відходами в системі екологічного менеджменту. *Світ фінансів*. 2024. № 1 (78). С. 142–152. <https://0.35774/sf2024.01.142> (0,9 д.а., особисто автору – 0,5 д.а.: автором обгрунтовано управління відходами в системі екологічного менеджменту).

## **Статті у наукових іноземних періодичних виданнях:**

7. Zvarych, R., Rivilis, I. Social responsibility of business as sustainable development approach in management. *AGORA International Journal of Economical Sciences*. 2023. No. 1, pp. 154-161. <https://univagora.ro/jour/index.php/aijes/article/view/5773/1969> (0,9 д.а., особисто автору – 0,5 д.а.: автором обгрунтовано корпоративну соціальну відповідальність в умовах сталого підходу).

## **Статті у інших виданнях апробаційного характеру:**

8. Rivilis, I. Waste management strategy of Ukraine. *Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 56-58. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47983> (0,2)

9. Зварич Р., Рівіліс І. Управління відходами та екологічний менеджмент в умовах зміни клімату. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених*. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 67-69. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/2584> (0,3 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: автором обгрунтовано важливість екологічного менеджменту в умовах змін клімату)

10. Рівіліс І. Система управління відходами. *Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів*. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 205-206. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48998> (0,2 д.а.).

11. Рівіліс І. Управління відходами та ризик неконтрольованих відходів. *Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід*: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 84-85. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle> (0,2 д.а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою інтернет-сервісу Unicheck. За результатами перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Ігоря Рівіліса «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» відповідає принципам академічної доброчесності.

### ***Апробація матеріалів дисертації***

Основні положення та висновки дисертаційної роботи доповідались, обговорювались та дістали позитивну оцінку на міжнародних та всеукраїнських конференціях, зокрема: XV Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Тернопіль, 2022); XX Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації» (м. Тернопіль, 2023); XVI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Інноваційні процеси економічного та соціально- культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Тернопіль, 2023); XVII Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Інноваційні процеси економічного та соціально- культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Тернопіль, 2024).

### ***Оцінка мови та стилю дисертації***

Дисертацію написано у науковому стилі діловою англійською мовою. Вона характеризується цілісністю, змістовною довершеністю, логічністю розгляду питань, точністю викладення спеціальної термінології, лаконічністю викладу та об'єктивністю подання матеріалів дослідження.

***Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та  
можливість подання до захисту***

За своєю структурою та змістом дисертація Ігоря Рівіліса на тему «Глобальне управління відходами та корпоративна соціальна відповідальність» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії» за спеціальністю 073 – «Менеджмент» та рекомендується до захисту.

При проведенні відкритого голосування учасники фахового наукового семінару проголосували «за» – 22, «проти» – немає та «утримались» – немає.

У результаті розгляду дисертації Ігоря Рівіліса та повноти публікації основних результатів дослідження

**Ухвалили:**

Пропонувати Вченій раді університету затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити: д. е. н., професора, професора кафедри економіки та економічної теорії Західноукраїнського національного університету Длугопольського Олександра Володимировича.

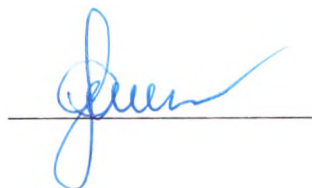
Рецензенти: професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету, д. е. н., професор Монастирський Григорій Леонардович; доцент кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету, к. е. н. Живко Максим Андрійович.

Опоненти: д. е. н., професор Данько Юрій Іванович, проректор з наукової роботи, Сумський національний аграрний університет; к. е. н., доцент Горбаль Наталія Ігорівна, доцент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка».

Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу до захисту.

**Головуюча на засіданні**

к. е. н., доцент, доцент кафедри  
міжнародних економічних відносин



Оксана МИГАЛЬ